

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
КАФЕДРА ДЕРМАТОЛОГІЇ ТА ВЕНЕРОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ

проректор з науково-педагогічної роботи

Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ

01 вересня 2023 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДЕРМАТОЛОГІЇ»**

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 222 «Медицина»

Освітньо-професійна програма: «Медицина»

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Медицина» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 8 від 29 червня 2023 року).

Розробники:

завідувач кафедри дерматології та венерології, доктор мед. наук, професор, Лебедюк М.М.,
кандидат мед. наук, доцент Ковтун Л.О.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри дерматології та венерології

Протокол № 1 від «28» серпня 2023р.

Завідувач кафедри

Михайло ЛЕБЕДЮК

Погоджено із гарантом ОПП

Валерія МАРІЧЕРЕДА

Схвалено предметною цикловою методичною комісією з терапевтичних дисциплін ОНМедУ Протокол № 1 від «31» серпня 2023р.

Голова предметної циклової методичної комісії з терапевтичних дисциплін

Олена ВОЛОШИНА

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри дерматології та венерології

Протокол № ___ від “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри дерматології та венерології

Протокол № ___ від “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість: Кредитів:3 Годин: 90 Змістових модулів: 2	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я» Спеціальність 222 «Медицина» Рівень вищої освіти другий (магістерський)	<i>Денна форма навчання</i>
		<i>вибіркова дисципліна</i>
		<i>Рік підготовки: 4 курс</i>
		<i>Семестри: VII - VIII</i>
		<i>Лекції (0 год.)</i>
		<i>Семінарські (0 год.)</i>
		<i>Практичні (30 год.)</i>
		<i>Лабораторні (0 год.)</i>
		<i>Самостійна робота 60 год. у т.ч. індивідуальні завдання (0 год.)</i>
		<i>Форма підсумкового контролю – залік</i>

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання навчальної дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти медичних знань про етіологію, клініку, методи діагностики, лікування та профілактику дерматозів, а також навчити здобувачів вищої освіти оцінювати клінічні ознаки дерматозів, складати план обстеження хворого для встановлення діагнозу, оцінювати діагностичні критерії дерматозів, складати план лікування, виписувати рецепти лікарських речовин, які використовують для лікування дерматозів.

Завдання:

1. Набуття навичок і вмінь загального обстеження дерматологічного хворого (огляд, оцінка змін шкіри, визначення проліферативних, ексудативних, порожнинних і безпорожнинних, природжених і набутих первинних та вторинних морфологічних елементів, монорморфності та поліморфності висипки, пальпація, перкусія, поскрібування, визначення дерматографізму, здійснення діаскопії, йодної проби Бальцера, симптомів Нікольського, Мещерського, інструментальні дослідження).
2. Набуття практичних навичок для діагностики та диференційної діагностики при найпоширеніших захворюваннях шкіри, слизової оболонки рота.
3. Набуття вмінь організації консультацій лікарів-фахівців для встановлення остаточного діагнозу.
4. Засвоєння сучасних методів терапії і профілактики шкірних хвороб.

5. Набуття практичних навичок щодо забору для лабораторного дослідження необхідного біоматеріалу (луски, нігті, гній, серум, кров тощо) і вміння їх правильної інтерпретації.
6. Набуття навичок і вмінь надання невідкладної допомоги при непритомності, шоку, алергічних реакціях; направлення хворих до спеціального лікувально-профілактичного закладу.
7. Набуття навичок застосування примочок, паст аерозолів, лосьйонів та ін.
8. Набуття навичок і вмінь оформлення медичної документації – амбулаторних карт хворого.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних *компетентностей*:

Загальні компетентності за вимогами НРК.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності

ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення

ЗК10. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології

ЗК11. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел

ЗК13. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності.

СК1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані

СК2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів

СК3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання

СК4. Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань

СК5. Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань

СК6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань

СК7. Здатність до діагностування невідкладних станів

СК8. Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги

СК10. Здатність до виконання медичних маніпуляцій

СК11. Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності

СК13. Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів

СК14. Здатність до планування і проведення профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних хвороб

СК15. Здатність до проведення експертизи працездатності

СК16. Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм

СК24. Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами

СК25. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів

СК26. Здатність визначати тактику ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду

СК27. Здатність до вміння діагностувати та визначати тактику ведення хворих на позалегеневі й поширені форми туберкульозу, у т.ч. ко-інфекцію ТБ/ВІЛ з хіміорезистентним перебігом

Програмні результати навчання.

ПРН1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН2. Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.

ПРН3. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем.

ПРН4. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).

ПРН5. Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.

ПРН6. Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).

ПРН7. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

ПРН8. Визначити головний клінічний синдром або симптом, яким обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.

ПРН9. Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.

ПРН10. Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН14. Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.

ПРН17. Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН18. Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну

документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.

ПРН19. Планувати та втілювати систему протиепідемічних та профілактичних заходів, щодо виникнення та розповсюдження захворювань серед населення.

ПРН20. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної профілактики інфекційних захворювань.

ПРН21. Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПРН24. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

ПРН32. Вміння діагностувати та визначати тактику ведення хворих на позалегеневі й поширені форми туберкульозу, у т.ч. ко-інфекцію ТБ/ВІЛ з хіміорезистентним перебігом.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

Знати:

1. Будову та функції шкіри, її придатків та слизових оболонок.
2. Шкірних хвороб на основі етіологічних факторів та патоморфологічних проявів, спеціальну дерматологічну термінологію.
3. Етіологію, патогенез та патоморфологію найбільш розповсюджених шкірних хвороб.
4. Клінічні ознаки та перебіг шкірних хвороб.
5. Принципи діагностики та основи диференційної діагностики шкірних та хвороб.
6. Стандарти раціонального лікування дерматологічних хвороб (топічна та системна терапія).
7. Основи первинної та вторинної профілактики шкірних хвороб. принципи медико-психологічної реабілітації хворих з дерматологічною патологією.
8. Методи психопрофілактичної роботи з хворими на шкірні хвороби.

Вміти:

1. Визначати етіологічні та патогенетичні фактори появи та подальшого клінічного перебігу найбільш поширених шкірних захворювань людини.
2. Описувати патологічні дерматологічні стани.
3. Ставити на основі клініко-анамнестичних даних попередній діагноз найбільш поширених шкірних захворювань.
4. Описувати дерматологічні стани у пацієнта.

5. Призначати лабораторне та/або інструментальне обстеження, здійснювати диференційну діагностику дерматозів
6. Визначати основні принципи лікування хворих відповідно до їх діагнозу.
7. Визначати тактику ведення хворого на шкірні хвороби.
8. Призначити раціональну топічну та системну терапію.
9. Оцінювати психологічний стан хворого з шкірною патологією.
10. Користуватися методами клініко-психологічного тестування хворих для визначення їх психологічного стану.
11. Визначати тактику подальшої психологічної підтримки хворого, у разі хронічного тривалого перебігу захворювання.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Пропедевтика дерматології.

Тема 1. Введення в дерматологію. Історія розвитку дерматології. Анатомія та гістологія нормальної шкіри та її придатків. Поняття основних систем шкіри (кровоносна система, нервова система, м'язова система, лімфотична система). Біохімія та фізіологія шкіри.

Дерматовенерологія – наукова дисципліна, яка охоплює не тільки питання клінічного характеру, але і ряд проблем епідеміології, соціології, економіки, демографії, етики, правові аспекти. Стародавня історія дерматовенерології. Історія становлення та розвитку дерматовенерології в Україні, в Одеському регіоні. МКЗ-10. Анатомія та гістологія нормальної шкіри та її придатків. Загальна характеристика шкіри – колір, еластичність, тургор, малюнок, вологість, жирність та інш. Будова епідермісу, дерми, підшкірної жирової клітковини. Кровоносні і лімфатичні судини, нервоворецепторний апарат шкіри. Волосся, волосяний фолікул, потові залози, сальні залози, нігті – будова, функції. Фізіологія та біохімія шкіри. Зв'язок шкіри з іншими органами та системами. Участь шкіри у водному, мінеральному, білковому, вуглеводному, вітамінному, ферментному та жировому обміні. Утворення в шкірі біологічно активних сполук. Основні функції шкіри – захисна, імунна, терморегуляційна, видільна, резорбційна, дихальна. Шкіра – орган чуття.

Тема 2. Методи обстеження дерматологічного пацієнта. Патоморфологічні зміни шкіри. Первинні та вторинні морфологічні елементи шкіри.

Етіологія та патогенез захворювань шкіри. Поняття «висипка» та її роль при постановці відповідного дерматологічного діагнозу. Первинні морфологічні елементи висипу: пляма (macula), пухир (urtica), міхурець (vesicula), пухир/міхур (bulla), гнійничок (pustula), вузлик (papula), горбик (tuberculum), вузол (nodus), пухлина (tumor), киста (cista). Вторинні елементи: вторинна

пігментна пляма, лусочка (squama), ерозія (erosio), виразка (ulcus), кірка (crusta), кірко-луска (crusta-laminosa), тріщина (fissura seu raqades), екскоріація (син. травматична ерозія), рубець (cicatrix), струп («sphacelus»), ліхеніфікація (lichenificatio, син. ліхенізація - lichenisatio), вегетація (vegetatio). Методи досліджень: візуальне спостереження, клінічна оцінка висипань, лабораторні дослідження. Додаткові методи обстеження шкірних хворих: діаскопія або вітропресія, зішкрябування, визначення характеру дермографізму, шкірних проб з алергенами, люмінісентна діагностика, біопсія, діагностичні проби та феномени (проба Бальцера, проба Ядасона, проба за Броком, псоріатична триада, феномени: Поспелова, «яблучного желе», Кебнера). Стоматологічні прояви шкірних хвороб.

Тема 3. Основні концепції лікування шкірних хвороб. Етіотропна терапія, патогенетична терапія, зовнішнє лікування, фізичні методи лікування.

Дерматози являють собою не тільки місцеві патологічні процеси в шкірі. Вони – результат змін нервової системи, функцій внутрішніх і ендокринних органів, обміну речовин, гомеостазу та ін. Тому лікування уражень шкіри повинне бути комбінованим (загальним і місцевим), комплексним – із застосуванням психотерапії, медикаментозних препаратів, фізіотерапевтичних методів і курортного лікування. При лікуванні шкірних хвороб використовуються таку систему: 1) режим; 2) дієта; 3) загальна терапія; 4) зовнішня (місцева) терапія; додаткові (психотерапевтичні, фізіотерапевтичні, хірургічні) методи; 6) профілактика та курортолікування.

Змістовий модуль 2. Основні шкірні захворювання.

Тема 4. Паразитарні захворювання шкіри. Етіопатогенез та епідеміологічні особливості корости. Клінічні форми та перебіг корости. Діагностика та диференційний діагноз корости. Принципи терапії та профілактики корости. Етіопатогенез та епідеміологічні особливості педикульозу. Клінічна картина педикульозу. Діагностика та диференційний діагноз педикульозу. Принципи терапії та профілактики педикульозу.

Тема 5. Стафілодермії: основні клінічні прояви. Загальне уявлення о піодерміях. Епідеміологія. Класифікація. Протиепідемічні заходи. Сучасні методи терапії. Стафілодермія. Етіопатогенез. Клінічна картина. Діагностика. Системна та зовнішня терапія.

Тема 6. Стрептодермії: основні клінічні прояви. Етіопатогенез. Клінічна картина. Діагностика. Загальне та місцеве лікування.

Тема 7. Кератомікози, епідермомікози. Клінічні вияви, лабораторна діагностика, терапія та профілактика. Поверхневі мікози.

Кератомікоз: різнокольоровий лишай, п'єдра. Лікування кератомікозів. Профілактика кератомікозів. Псевдомікози: еритразма, актиномікоз. Еритразма, епідеміологія, етіологія, патогенез, клінічна картина, диференційна діагностика, лікування, профілактика. Актиномікоз, епідеміологія, етіологія, патогенез, клінічна картина, диференційна діагностика, лікування, профілактика. Епідермомікози. Лікування епідермомікозів. Профілактика епідермомікозів.

Тема 8. Трихомікози: мікроспорія, трихофітія, парша. Клінічні вияви, лабораторна діагностика, терапія та профілактика. Мікроспорія, епідеміологія, етіологія, патогенез, клінічна картина, диференційна діагностика, лікування, профілактика. Трихофітія, епідеміологія, етіологія, патогенез, клінічна картина, диференційна діагностика, лікування, профілактика. Мікоз стоп епідеміологія, етіологія, патогенез, клінічна картина, диференційна діагностика, лікування, профілактика. Парша, епідеміологія, етіологія, патогенез, клінічна картина, диференційна діагностика, лікування, профілактика.

Тема 9. Дерматити, токсикодермії, екзема. Клініка, діагностика, лікування. Простий контактний або артифікаційний дерматит: класифікація, клініка та лікування. Алергічні контактні дерматити, токсикодермія. Клінічна картина та лікування. Дерматологічні тести, що допомагають визначити алергени. Моно- та полісенсibiliзація. Порівняльна характеристика простого та алергічного дерматиту. Екзема (eczema) та її різновиди: істинна або ідіопатична екзема; мікробна екзема: паратравматична, варикозна, мікотична, дисгидротична; себорейна екзема, нумулярна екзема; професійна. Стадії розвитку екзематозного процесу. Диференційний діагноз. Принципи терапії. Прогноз та профілактика рецидивів.

Тема 10. Атопічний дерматит. Клініка та лікування. Сверблячі дерматози. Патогенез. Лікування. Атопічний дерматит. Клініка. Діагностика. Диференційна діагностика. Лікування. Нейродерміт. Клініка, діагностика, сучасне лікування принципи роботи з хворими, які страждають на поширене нейродерміт.

Тема 11. Псоріаз. Червоний плоский лишай. Діагностика, клініка, лікування. Псоріаз. Актуальні питання патогенезу. Псоріаз: клінічні прояви, клінічні форми. Стадії клінічного перебігу, еволюція висипки, диференційний діагноз, алгоритм лікування. Лікарсько-трудова експертиза. Червоний плоский

лишай: особливості ураження слизових оболонок та шкіри. Характер свербіжу. Принципи лікування та профілактики.

Тема 12. Вірусні дерматози. Клініка, діагностика, лікування. Герпетична інфекція. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Диференційна діагностика. Лікування. Оперезуючий лишай. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Диференційна діагностика. Лікування. Екзема Капоші. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Диференційна діагностика. Лікування. Контагіозний моллюск. Вузлики доїльщиць. Клінічна картина. Лікування. Папіломавірусна інфекція. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Диференційна діагностика. Лікування.

Тема 13. Бульозні дерматози. Клініка, діагностика, лікування. Акантолітична пухирчатка. Етіопатогенез, клінічні прояви на шкірі та слизових оболонках та її перебіг. Особливості діагностики при ураженні слизових оболонок. Прогноз. Системна та зовнішня терапія. Пемфігоїди. Класифікація. Клінічна картина. Діагностика Диференційна діагностика. Лікування. Герпетиформний дерматоз Дюрінга. Клінічна картини. Діагностика. Диференційна діагностика. Лікування.

Тема 14. Туберкульоз шкіри. Збудник. Ураження шкіри як один з проявів загальної туберкульозної інфекції. Клінічні форми туберкульозу шкіри. Патогенез. Клінічна характеристика та гістопатологія основних форм шкірного туберкульозу. Діагностика. Принципи лікування. Профілактика.

Тема 15. Лепра. Поширення. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клінічні різновиди. Діагностика. Лікування. Профілактика. Організація боротьби з лепрою. Залік.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Усього	у тому числі		
		Практичні заняття	СРС	Інд. робота
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Пропедевтика дерматології.				
Тема 1. Введення в дерматологію та венерологію. Історія розвитку дерматовенерології. Анатомія та гістологія нормальної шкіри та її	6	2	4	-

придатків. Поняття основних систем шкіри (кровоносна система, нервова система, м'язова система, лімфотична система). Біохімія та фізіологія шкіри.				
Тема 2. Методи обстеження дерматологічного пацієнта. Патоморфологічні зміни шкіри. Первинні та вторинні морфологічні елементи шкіри.	6	2	4	-
Тема 3. Основні концепції лікування шкірних хвороб. Етіотропна терапія, патогенетична терапія, зовнішнє лікування, фізичні методи лікування.	6	2	4	-
Разом за змістовим модулем 1	18	6	12	-
Змістовий модуль 2. Основні шкірні захворювання.				
Тема 4. Паразитарні захворювання шкіри.	6	2	4	-
Тема 5. Стафілодермії: основні клінічні прояви.	6	2	4	-
Тема 6. Стрептодермії: основні клінічні прояви.	6	2	4	-
Тема 7. Кератомікози, епідермомікози. Клінічні вияви, лабораторна діагностика, терапія та профілактика, клініка, принципи лікування та профілактика.	6	2	4	-
Тема 8. Трихомікози: мікроспорія, трихофітія, парша. Клінічні вияви, лабораторна діагностика, терапія та профілактика.	6	2	4	-
Тема 9. Дерматити, токсикодермії, екзема. Клініка, діагностика, лікування.	6	2	4	-
Тема 10. Атопічний дерматит. Клініка та лікування.	6	2	4	-
Тема 11. Псоріаз. Червоний плоский лишай. Діагностика, клініка, лікування.	6	2	4	-
Тема 12. Вірусні дерматози. Клініка, діагностика, лікування.	6	2	4	-
Тема 13. Бульозні дерматози. Клініка, діагностика, лікування.	8	2	6	-
Тема 14. Туберкульоз шкіри. Клініка, діагностика, лікування.	6	2	4	-

Тема 15. Лепра. Клініка, діагностика, лікування. Залік	4	2	2	-
Разом за змістовим модулем 2	72	24	48	-
УСЬОГО ГОДИН	90	30	60	-

5. Теми лекційних/семінарських/практичних/ лабораторних занять

5.1. Теми лекційних занять

(лекції програмою не передбачені)

5.2. Теми практичних занять

№ з/п	Тема	Кількість годин
<i>Змістовий модуль 1. Пропедевтика дерматології.</i>		
1	Введення в дерматологію. Історія розвитку дерматовенерології. Анатомія та гістологія нормальної шкіри та її придатків. Поняття основних систем шкіри (кровоносна система, нервова система, м'язова система, лімфотична система). Біохімія та фізіологія шкіри.	2
2	Методи обстеження дерматологічного пацієнта. Патоморфологічні зміни шкіри. Первинні та вторинні морфологічні елементи шкіри.	2
3	Основні концепції лікування шкірних хвороб. Етіотропна терапія, патогенетична терапія, зовнішнє лікування, фізичні методи лікування.	2
<i>Змістовий модуль 2. Основні шкірні захворювання.</i>		
4	Паразитарні захворювання шкіри.	2
5	Стафілодермії: основні клінічні прояви.	2
6	Стрептодермії: основні клінічні прояви.	2
7	Кератомікози, епідермомікози. Клінічні вияви, лабораторна діагностика, терапія та профілактика. клініка, принципи лікування та профілактика.	2
8	Трихомікози: мікроспорія, трихофітія, парша. Клінічні вияви, лабораторна діагностика, терапія та профілактика.	2
9	Дерматити, токсикодермії, екзема. Клініка, діагностика, лікування.	2
10	Атопічний дерматит. Клініка та лікування.	2
11	Псоріаз. Червоний плоский лишай. Діагностика, клініка, лікування.	2
12	Вірусні дерматози. Клініка, діагностика, лікування.	2
13	Бульозні дерматози. Клініка, діагностика, лікування.	2
14	Туберкульоз шкіри. Клініка, діагностика, лікування.	2
15	Лепра. Клініка, діагностика, лікування. Залік.	2
	РАЗОМ	30

5.3. Теми семінарських занять

(семінарські заняття програмою не передбачені)

5.4. Теми лабораторних занять

(лабораторні заняття програмою не передбачені)

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Передаудиторна підготовка до практичних занять (теоретична підготовка та опрацювання тематичних тестів і клінічних ситуаційних задач) за планом практичних занять з вибіркової навчальної дисципліни «Дерматологія»	34
2	Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять:	
	1. Історія розвитку дерматології.	2
	2. Шкіра, як імунний орган людського організму. - Імунні функції шкіри. - Клітини Лангерганса, їх будова, розташування, функції.	4
	3. Психотерапевтичні, фізіотерапевтичні, хірургічні методи лікування хварих на дерматози. Курортолікування.	4
	4. Лікарські форми для зовнішнього вживання, показання і протипоказання для їх застосування.	2
	5. Стоматологічні прояви шкірних хвороб.	4
	6. Шкірні прояви патології внутрішніх органів і систем.	4
	7. Дерматологічна патологія як медико-психологічна проблема. Основні типи психологічного реагування хворих на дерматози.	2
	8. Принципи терапії та профілактики інфекційних захворювань шкіри та слизових оболонок.	4
	РАЗОМ	60,0

7. Методи навчання

У процесі викладання дисципліни застосовуються різні методи навчання:

- словесні методи: навчальна розповідь, бесіда, навчальна дискусія (вони дозволяють роз'яснити ключові питання теми заняття та інтегрувати у процес теоретичного розбору опитування здобувачів вищої освіти), інструктаж, робота з методичними розробками, методичними посібниками, підручником;
- наочні методи: демонстрування мультимедійних матеріалів з використанням LCD-екрану за темами клінічного заняття, а також робота у ліжка хворого (розбір клінічних випадків під час відвідування відділення або з використанням електронної бази даних);
- практичні методи: вправа (вирішення ситуаційної клінічної задачі з постановкою діагнозу, його обґрунтуванням і відповіддю на запитання до неї; робота з тестовими завданнями за типом КРОК-2; практична робота у ліжка хворого з клінічним розбором та відкритою дискусією.

Видами навчальної діяльності здобувачів вищої освіти згідно з навчальним планом є: а) практичні заняття, б) самостійна робота (СРС).

Тематичні плани практичних занять та СРС забезпечують реалізацію у навчальному процесі всіх тем, які входять до складу змістових розділів.

Практичні заняття проводяться на клінічних базах кафедри. Методика організації клінічних практичних занять передбачає необхідність:

- зробити здобувача вищої освіти учасником процесу надання медичної допомоги пацієнтам від моменту їх госпіталізації, обстеження, постановки діагнозу, проведення диференційної діагностики, лікування до виписки зі стаціонару;
- оволодіти професійними практичними навичками: навичками роботи в команді здобувачів вищої освіти, лікарів, інших учасників надання медичної допомоги;
- сформувати відповідальність здобувачів вищої освіти, як майбутнього фахівця за рівнем своєї підготовки, її удосконалення протягом навчання і професійної діяльності.

Самостійна робота: самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, самостійне опанування алгоритмів спілкування з хворим.

Завдання для самостійної роботи у вигляді питань з переліку тем СРС включаються до усної співбесіди, письмової роботи (під час клінічного заняття).

8. Форми контролю та методи оцінювання (у т. ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль: усне опитування, тестування, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті.

Підсумковий контроль: залік.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному / семінарському / лабораторному занятті:

здійснюється під час практичного заняття на основі теоретичних знань і практичних навичок та вмій, задля чого використовуються наступні форми контролю:

- усне опитування;
- бліц-опитування;
- контроль практичних навичок (робота у ліжка хворого) – контроль викладачем, самоконтроль;
- контроль вирішення ситуаційної клінічної задачі з постановкою діагнозу, його обґрунтуванням і відповіддю на питання до неї наприкінці заняття (письмовий контроль);
- усні/письмові відповіді на питання за темами СРС відповідно до календарно-тематичного плану;

- оцінювання активності на занятті.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному / семінарському / лабораторному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Вільно володіє матеріалом, приймає активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час огляду хворого, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Добре «4»	Добре володіє матеріалом, приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворого з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Задовільно «3»	Недостатньо володіє матеріалом, невпевнено приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворого з суттєвими помилками.
Незадовільно «2»	Не володіє матеріалом, не приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень.

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав та захистив індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

Залік здійснюється: на останньому занятті до початку екзаменаційної при циклової системі навчання. Оцінка за залік є середньоарифметичною за всіма складовими за традиційною чотирибальною шкалою і має величину, яка округлюється за методом статистики з двома десятковими знаками після коми.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Отриманий середній бал за навчальну дисципліну для здобувачів, які успішно опанували робочу програму навчальної дисципліни, конвертується з традиційної чотирибальної шкали у бали за 200-бальною шкалою, як наведено у таблиці:

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну шкалу

Традиційна чотирибальна шкала	Багатобальна 200-бальна шкала
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

Багатобальна шкала (200-бальна шкала) характеризує фактичну успішність кожного здобувача із засвоєння освітньої компоненти. Конвертація традиційної оцінки (середній бал за навчальну дисципліну) в 200-бальну виконується інформаційно-технічним відділом Університету.

Відповідно до отриманих балів за 200-бальною шкалою, досягнення здобувачів оцінюються за рейтинговою шкалою ECTS. Подальше ранжування за рейтинговою шкалою ECTS дозволяє оцінити досягнення здобувачів з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів.

Шкала ECTS є відносно-порівняльною рейтинговою, яка встановлює належність здобувача до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників (факультет, спеціальність). Оцінка «А» за шкалою ECTS не може дорівнювати оцінці «відмінно», а оцінка «В» – оцінці «добре» тощо. При конвертації з багатобальної шкали межі оцінок «А», «В», «С», «D», «Е» за шкалою ECTS не співпадають з межами оцінок «5», «4», «3» за традиційною шкалою. Здобувачі, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку здобувачів, що ранжуються. Оцінка «FX» виставляється здобувачам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий контроль. Оцінка «F» виставляється здобувачам, які відвідали усі заняття з дисципліни, але не набрали середнього балу (3,00) за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового контролю.

Здобувачі, які навчаються на одному курсі (однієї спеціальності), на підставі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

10. Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни
2. Сілабус
3. Методичні розробки до практичних занять
4. Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти
5. Мультимедійні презентації

6. Ілюстративні матеріали
7. Ситуаційні клінічні завдання
8. Ситуаційні результати лабораторних обстежень
9. Сценарії рольових ігор (за необхідністю)
10. Електронний банк тестових завдань Крок-2

11. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Анатомія і гістологія шкіри. Придатки шкіри.
2. Функції шкфіри: захисна, терморегулююча, секреторна, всмоктувальна та ін.
3. Гістопатологічні зміни при запальних процесах в шкірі
4. Морфологічні елементи шкірних висипів (первинні, вторинні)
5. Гістологія первинних морфологічних елементів шкірних висипів
6. Стійкі вторинні елементи шкірних висипів
7. Діагностичне значення морфологічних елементів шкірних висипів
8. Поліморфізм висипки
9. Методика обстеження хворих на шкірні хвороби
10. Спеціальні дерматологічні дослідження: пальпація, зішкрябування, діаскопія, дермографізм, шкіоні проби, біопсія.
11. Методи лабораторних обстежень в дерматології (загальні і спеціальні)
12. Основні методи лікування, що застосовуються в дерматології
13. Дієтотерапія при шкірних хворобах
14. Лікарські форми для зовнішнього застосування
15. Псоріаз: етіологія, клініка, диференційна діагностика та лікування.
16. Червоний плоский лишай: етіологія, клініка, диференційна діагностика та лікування .
17. Паразитарні захворювання шкіри. Короста: клініка, діагностика, лікування та профілактика.
18. Педикульоз. Етіологія, патогенез, клініка, принципи лікування та профілактика.
19. Екзема: класифікація, клінічний перебіг, диференційна діагностика та лікування екземи відповідно до стадій.
20. Простий контактний або артифікаційний дерматит: класифікація, клініка та лікування.
21. Алергічні контактні дерматити, токсикодермія. Клінічна картина та лікування.
22. Кропив'янка. Класифікація, клінічна картина, діагностика та лікування.
23. Атопічний дерматит. Клініка та лікування
24. Піодермії: класифікація, клінічна картина, діагностика та лікування.
25. Грибкові захворювання шкіри. Класифікація, етіологія, клініка, діагностика,

лікування і профілактика.

26. Оніхомікози. Класифікація, клінічна картина, діагностика та лікування.
27. Глибокі мікози. Класифікація, клінічна картина, діагностика та лікування.
28. Бульозні дерматози. Класифікація, клініка та лікування.
29. Вірусні захворювання шкіри. Клініка, диференційна діагностика.
30. Туберкульоз шкіри. Клініка, діагностика, лікування.
31. Лепра. Клініка, діагностика, лікування.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Дерматологія і венерологія: Підручник для студ. мед. закладів фахової передвищої та вищої освіти. 2-ге вид., стер. Затверджено МОЗ / В.І. Степаненко, А.І. Чоботарь, С.О. Бондарь та ін. К., 2020.
2. Дерматологія. Венерологія. Т.В. Святенко, І.В. Свистунов. Видавництво: Нова книга, 2021, с. 656.
3. Дерматологія та венерологія: навчальний посібник для підготовки студентів закладів вищої медичної освіти зі спеціальності «Медицина» з тем, які винесено для самостійної роботи / О.І. Денисенко, М.П. Перепічка, М.Ю. Гаєвська [та ін.]. Чернівці, 2019.
4. Практикум з дерматології і венерології / В. І. Степаненко, А. І. Чоботарь, С. О. Бондарь. Київ: Медицина, 2018.
5. Дерматологія, венерологія / За загальною редакцією О.О. Сизон. – Посібник для студентів, магістрів вищих навчальних закладів. – Львів: ТзОВ «ДрукЗахід», 2017.
6. Дерматологія, венерологія в питаннях та відповідях / За загальною редакцією О.О. Сизон. – Посібник для студентів, магістрів вищих навчальних закладів. – Львів: ТзОВ «ДрукЗахід», 2017.

Додаткова:

1. Dermatology, Venereology. Textbook / [Stepanenko V.I, Shupenko M.M., Mikheiev O.G. et al.]; under edit. of V.I. Stepanenko. Kyiv.: KIM, 2013.
2. Skin Disease: Diagnosis and Treatment. Thomas P. Habif. Видавництво: Elsevier, 2017, с. 688.
2. Дерматологія. Венерологія: підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. III- IV рівнів акредитації / В.І. Степаненко, М.М. Шупенько, П.М. Недобой, С.Г. Свирид, В.Г. Коляденко [та ін.]; за ред. В.І. Степаненка; Нац. мед. ун-т ім. О.О. Богомольця. К.: КІМ, 2012.
3. Дюдюн А.Д. та співав. Інфекції, що передаються статевим шляхом (навчальний посібник). – Київ. Поліграф плюс, 2012. – 133с.
4. Святенко Т. В. [та ін.] ; за ред.: Т. В. Святенко, І. В. Свистунова ; рец.: О. І. Денисенко, Л. А. Болотна Дерматологія. Венерологія : атлас для студентів

старших курсів ВНЗ, лікарів інтернів, аспірантів, клініч. ординаторів, лікарів різних спеціальностей /— Вінниця : Нова Книга, 2020. — 424 с.

5. Rook's Textbook of Dermatology Eds.: T. Burns, S. Breathnach, N. Cox, C. Griffiths. 9th ed. 4 Volume Set – Wiley-Blackwell, 2016. – 4696 p.

6. Andrews' Diseases of the Skin: Clinical Dermatology Odom R. B., James W. D., Berger T. G. 12th ed. – Saunders, 2015. – 968 p.

7. Fitzpatrick's Dermatology in General Medicine. 8th ed. Eds.: L. A. Goldsmith et al. – N.Y.: McGraw-Hill medical, 2012. – XXX. - 3076 p. (Two vol).

13. ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Сайт університету <https://onmedu.edu.ua/>

Кафедри E-mail kdvrem@onmedu.edu.ua

Бібліотека library@onmedu.edu.ua